

УДК 351.84:35.072.2:342.5 (477)

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2026-17-252-258>

Швед Ольга, кандидат історичних наук,
викладач кафедри українознавства та філософії
Львівського національного медичного
університету імені Данила Галицького

Shved Olha, Candidate of Historical Sciences,
lecturer at the Department of Ukrainian Studies
and Philosophy at Danylo Halytskyi Lviv
National Medical University

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3568-1984>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

TRANSFORMATION OF THE INSTITUTIONAL CAPACITY OF PUBLIC AUTHORITY BODIES IN THE SPHERE OF STATE HUMANITARIAN POLICY IN THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE

Анотація. У статті досліджується процес трансформації інституційної спроможності органів публічної влади у сфері гуманітарної політики в умовах воєнного стану. Актуалізовано механізми адаптації системи державного управління та місцевого самоврядування до критичних викликів війни, зокрема забезпечення життєдіяльності деокупованих і прифронтових територій, підтримки внутрішньо переміщених осіб та подолання гуманітарних криз. Особливу увагу приділено зміні управлінських підходів від жорсткого адміністрування до моделей гнучкого кризового управління.

Проаналізовано вплив цифровізації публічних послуг, оптимізації кадрового потенціалу та перерозподілу повноважень між військовими адміністраціями та органами місцевого самоврядування на загальну стійкість системи. Розглянуто архітектуру взаємодії між державою, міжнародними донорами та інститутами громадянського суспільства, що дозволило сформувати мережеві моделі координації гуманітарної допомоги. Наголошено, що швидкість прийняття рішень та інституційна гнучкість стали визначальними факторами збереження соціальної стабільності та національної безпеки.

Обґрунтовано перспективні напрями зміцнення інституційної спроможності органів влади у поствоєнний період. Набутий під час воєнного стану досвід міжсекторальної координації, децентралізованого управління та використання цифрових інструментів має стати основою для довгострокової модернізації гуманітарної сфери. Окреслено вектори подальших наукових пошуків, зокрема в контексті розробки критеріїв оцінки резильєнтності публічних інституцій в умовах системних загроз.

Встановлено, що початок повномасштабного вторгнення зруйнував звичні правила державного управління, в один момент державна безпека опинилася у прямій залежності від того, наскільки швидко управлінський апарат здатний реагувати на небезпечні воєнні загрози. У цих реаліях традиційна, повільна модель роботи органів влади вже не могла ефективно функціонувати. Бюрократичні процедури, розраховані на мирний час, почали гальмувати ухвалення критично важливих рішень, що вимагало негайного перегляду засад роботи всієї системи публічної влади.

З'ясовано, що ключовим поняттям виживання державної системи в таких умовах стає інституційна спроможність. Вона визначає не просто наявність грошей чи кількість працівників, а реальну здатність державних органів виконувати свої обов'язки в умовах сильного стресу. Війна показала, що ця спроможність постійно змінюється. Вона може миттєво знижуватися через брак кадрів чи руйнування офісів, або ж навпаки швидко мобілізуватися та відозмінюватись завдяки гнучкості керівництва.

*Corresponding author

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

ISSN 2786-6246 (print)
ISSN 2786-9091 (online)

Ключові слова: інституційна спроможність, державна гуманітарна політика, правовий режим воєнного стану, трансформація управління, органи публічної влади, актуальність, ефективність інституцій, національна безпека.

Abstract. The article examines the process of transforming the institutional capacity of public authorities in the field of humanitarian policy under martial law. The mechanisms for adapting the system of public administration and local self-government to the critical challenges of war are updated, in particular, ensuring the vital activity of de-occupied and frontline territories, supporting internally displaced persons, and overcoming humanitarian crises. Particular attention is paid to changing management approaches from rigid administration to flexible crisis management models. The impact of digitalization of public services, optimization of human resources potential, and redistribution of powers between military administrations and local self-government bodies on the overall stability of the system is analyzed.

The architecture of interaction between the state, international donors, and civil society institutions is considered, which allowed the formation of network models of coordination of humanitarian aid. It is emphasized that the speed of decision-making and institutional flexibility have become determining factors in maintaining social stability and national security. Prospective directions for strengthening the institutional capacity of government bodies in the post-war period are substantiated. It is proven that the experience of intersectoral coordination, decentralized management, and the use of digital tools acquired during martial law should become the basis for long-term modernization of the humanitarian sphere.

Vectors of further scientific research are outlined, in particular in the context of developing criteria for assessing the resilience of public institutions in the face of systemic threats. It is established that the beginning of a full-scale invasion destroyed the usual rules of state administration, at one point state security was directly dependent on how quickly the administrative apparatus is able to respond to dangerous military threats. In these realities, the traditional, slow model of government work could no longer function effectively.

Bureaucratic procedures designed for peacetime began to slow down the adoption of critically important decisions, which required an immediate revision of the principles of the entire system of public authority. It was found that the key concept for the survival of the state system in such conditions is institutional capacity. It determines not just the availability of money or the number of employees, but the real ability of state bodies to fulfill their duties under conditions of severe stress. The war showed that this capacity is constantly changing. It can instantly decrease due to a lack of personnel or the destruction of offices, or, conversely, quickly mobilize and change due to the flexibility of management.

Keywords: institutional capacity, state humanitarian policy, legal regime of martial law, transformation of governance, public authorities, relevance, effectiveness of institutions, national security.

Постановка проблеми. В умовах правового режиму воєнного стану масштабні соціогуманітарні виклики перетворили гуманітарну політику на критичний елемент державної безпеки. Бюрократичні інструменти виявилися неефективними проти воєнних загроз, що актуалізувало потребу в трансформації управління та переході до моделей кризового менеджменту. Забезпечення життєздатності суспільства тепер прямо залежить від здатності інституцій оперативно адаптувати свої функції до екстремальних умов.

Попри вимушену адаптацію системи, на практиці виявилася низка деструктивних чинників, що стримують інституційну спроможність та життєстійкість інституцій публічної влади. До них належать правова невизначеність у розмежуванні повноважень між військовими адміністраціями та органами місцевого самоврядування, кадровий дефіцит, а також фрагментарність у розподілі ресурсів.

Окремим дефіцитним елементом залишається системна міжсекторальна взаємодія: координація дій між органами влади, міжнародними гуманітарними місіями та волонтерським сектором часто має спонтанний, а не інституціоналізований характер. Виникає гостра науково-

практична потреба в дослідженні механізмів, які дозволять перетворити хаотичні адаптаційні заходи на стійку, прозору та ефективну систему гуманітарної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному вітчизняному науковому дискурсі дедалі більшої ваги набувають питання переосмислення функцій держави в соціогуманітарній сфері через призму викликів національній безпеці. Зокрема, Наталія Сабадаш детально розглядає фундаментальні інституційні передумови, які визначають ефективність реалізації гуманітарної політики на загальнодержавному рівні. Сергій Крамаренко переводить фокус уваги на регіональний вимір, досліджуючи політико-управлінські трансформації системи місцевого самоврядування під впливом правового режиму воєнного стану, що дає змогу оцінити динаміку інституційних змін безпосередньо на місцях.

Зазначений науковий напрям суттєво доповнюють та поглиблюють інші дослідники, які концентруються на прикладних аспектах кризового управління. Так, Лариса Самойленко детально аналізує специфіку взаємовідносин та розподілу повноважень між муніципальними органами та новоствореними військовими адміністраціями, фіксуючи ключові проблеми оперативного управління прифронтовими територіями. Паралельно з цим, у колективній аналітичній доповіді Національного інституту стратегічних досліджень під редакцією Олександра Корнієвського комплексно висвітлено феномен розгортання мережових моделей взаємодії, де інститути громадянського суспільства та волонтерські об'єднання фактично інтегрувалися у загальну систему забезпечення соціогуманітарної стабільності країни.

Зазначені напрацювання формують надійний теоретико-методологічний та емпіричний базис для подальшого вивчення архітектури публічного управління, проте потребують систематизації в частині створення цілісного механізму координації соціогуманітарної сфери у воєнний та поствоєнний періоди [5].

Мета дослідження. Метою викладення матеріалу є обґрунтування чинників інституційних трансформацій органів публічної влади у реалізації державної гуманітарної політики у правовий режим воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу. Введення правового режиму, який диктує воєнний стан, вимагало створення нових органів. Поява військових адміністрацій забезпечила жорстку вертикаль влади, необхідну для оборони. Проте це водночас створило управлінську дилему: як поєднати військову дисципліну з правами місцевих громад та зберегти потенціал місцевого самоврядування. Пошук цього балансу і визначив логіку перших місяців адаптації системи.

Перехід до моделей кризового управління відбувався в умовах катастрофічного браку часу, тому органам публічної влади довелося паралельно вирішувати завдання оборони та забезпечення життєдіяльності тилу. За таких обставин гуманітарна політика перестала бути другорядною справою, перетворившись на стратегічний пріоритет для захисту країни [1]. Саме тому трансформація управління стала єдиним дієвим механізмом збереження керованості державою.

Розвиваючи логіку структурних змін, варто детально проаналізувати, як саме відбувався перерозподіл повноважень на місцях. Поява обласних та міських військових адміністрацій дозволила замкнути ключові рішення на військовому керівництві. Це забезпечило високу швидкість, проте на практиці виникла певна правова нестыковка між повноваженнями обраних міських рад та призначених військових керівників. Особливо гостро це відчувалося у питаннях розпорядження майном та фінансування гуманітарних програм, де межі обов'язків часто розмивалися через динаміку бойових дій.

Попри ці труднощі, саме територіальні громади взяли на себе перший і найважчий удар гуманітарної кризи, евакуація мільйонів громадян, розгортання логістичних центрів, забезпечення водою, хлібом та теплом прифронтових міст усе це лягло на плечі місцевих управлінців [4]. Тут і проявилася справжня життєстійкість інституцій, ті органи, які мали високий рівень самостійності завдяки реформі децентралізації, продемонстрували значно вищу гнучкість, ніж жорстко

централізовані структури. Вони швидше знаходили нестандартні рішення без очікування вказівок згори.

Кадровий потенціал став ще однією болючою точкою, виїзд частини кваліфікованих спеціалістів у безпечні регіони або їх мобілізація до лав Збройних Сил оголили управлінські прогалини. Органам публічної влади довелося змінювати штати на ходу, перерозподіляючи обов'язки між працівниками, які залишилися на місцях [3]. Це призвело до сильного перевтомлення персоналу, але водночас змусило відмовитися від зайвих паперових ланок. Менеджмент став простішим, а шлях від ідеї до її реалізації скоротився до мінімуму.

У результаті цих процесів сформувався новий ландшафт кризового управління. Система навчилася функціонувати в умовах постійної небезпеки та невідомості. Старі інструкції замінювалися оперативними розпорядженнями. Головним критерієм ефективності стала не формальна відповідність регламенту, а реальний результат у рятуванні людей та забезпеченні стабільності в суспільстві. Ефективне реагування на масштабні виклики війни виявилось абсолютно неможливим виключно силами наявного державного апарату, оскільки гострий ресурсний та кадровий голод змусив органи влади оперативно шукати надійних партнерів поза межами традиційних урядових кабінетів.

Саме у таких екстремальних обставинах народилася масштабна міжсекторальна взаємодія, яка змогла швидко об'єднати зусилля публічного сектору, великих міжнародних гуманітарних місій та потужного вітчизняного волонтерського руху в єдиний кулак [7]. Новостворений трикутник співпраці став надійним фундаментом для формування гнучкої мережевої моделі, яка дозволила утримати стабільність соціогуманітарної сфери країни під час найважчих ударів.

Вітчизняні волонтерські організації та інститути громадянського суспільства з перших днів повномасштабного вторгнення продемонстрували дивовижну швидкість прийняття рішень та мобільність, які значно перевищували можливості державних структур. У тих критичних ситуаціях, де державним органам потрібні були тижні на проведення тендерів чи складне погодження бюджетних асигнувань, громадський сектор діяв за лічені години, забезпечуючи постраждалих найнеобхіднішим.

Волонтери безстрашно першими заходили на щойно деокуповані території, самотужки везли дефіцитні ліки до прифронтових зон та організовували перші великі шелтери для тисяч внутрішньо переміщених осіб. Публічна влада досить швидко зрозуміла, що замість неефективних намагань контролювати чи стримувати цей стихійний процес, його необхідно всебічно підтримати та максимально інтегрувати у загальну державну стратегію безпеки.

Водночас великі міжнародні донори принесли в країну колосальні фінансові та матеріальні ресурси, проте разом із цим вони висунули дуже жорсткі вимоги до прозорості та детальної звітності за кожен використаний цент. Для ефективної координації цих потужних потоків допомоги українським органам влади довелося терміново створювати спільні координаційні платформи та регіональні гуманітарні штаби [5]. Взаємодія з провідними агенціями Організації Об'єднаних Націй чи європейськими фондами вимагала від українських посадовців абсолютно нових навичок та вмінь, зокрема досконалого володіння мовою міжнародного проєктного менеджменту, що суттєво підвищило загальну професійну кваліфікацію місцевих управлінських еліт.

Проте екстрена міжсекторальна взаємодія у гуманітарній сфері не завжди була ідеально злагодженою, оскільки її головна внутрішня проблема полягала у початковій фрагментарності та спонтанності більшості спільних заходів. Часто через відсутність єдиної системи обліку допомога розподілялася хаотично, внаслідок чого одна громада отримувала значний надлишок ресурсів, тоді як сусідній постраждалий регіон залишався майже ні з чим через банальний брак комунікації між різними фондами. Серйозна управлінська криза актуалізувала гостру потребу в інституціоналізації зазначених процесів, щоб нарешті перетворити хаотичний волонтерський порив на стійкий, чітко керований та прозорий механізм тривалої державної політики.

Важливим інструментом, що дозволив упорядкувати хаос і подолати фрагментарність у розподілі допомоги, стали нові логістичні підходи, які впроваджувалися по всій країні. Оптимізація

внутрішніх процесів під час війни перетворилася з елементу звичайної реформи на головний інструмент національного виживання. Завдяки наявному досвіду кризового планування, Україна змогла повністю уникнути адміністративного колапсу в перші, найважчі тижні повномасштабного вторгнення.

Нові моделі управління дозволили оперативного перенести координаційні центри у безпечні регіони, що зробило систему незалежною від фізичного розташування окремих міністерств чи загрози ворожих обстрілів. Створення мережі регіональних гуманітарних хабів стало головним вікном взаємодії між постраждалими громадянами та державними органами влади. Оперативний облік внутрішньо переміщених осіб, організація тимчасового житла, швидкий розподіл продуктів харчування та медикаментів – усе це запрацювало в режимі максимального спрощення процедур [6]. Це колосально розвантажило місцеві адміністрації, які в іншому випадку просто потонули б під величезною лавиною паперової звітності та нескінченних черг у коридорах.

Нові підходи забезпечили небачену раніше швидкість, а головне – територіальну гнучкість надання допомоги, коли громада могла розгорнути мобільний пункт підтримки в будь-якій точці країни. Крім того, сучасні інструменти моніторингу суттєво підвищили прозорість розподілу міжнародної допомоги, що було критично важливо для іноземних партнерів. Запровадження чітких карт гуманітарних потреб дозволило управлінням бачити реальну картину забезпечення в розрізі кожної окремої громади чи району [1]. Публічна влада, міжнародні донори та благодійні фонди отримали можливість координувати свої дії на основі реального запиту, а не приблизних оцінок, що значно мінімізувало ризики втрати ресурсів та зміцнило довіру до державних інституцій.

Швидкість прийняття рішень, забезпечена спрощенням управлінської вертикалі, стала ключовим психологічним фактором збереження загальної суспільної стабільності, оскільки громадяни наочно побачили, що навіть у найтяжчих умовах воєнного стану держава виконує свої зобов'язання, а допомогу можна отримати оперативно і без зайвих перешкод. Увесь цей складний, але унікальний досвід кризового реагування не повинен зникнути після завершення бойових дій. Навпаки, зафіксовані практичні рішення мають стати фундаментом для масштабної довгострокової модернізації всієї гуманітарної сфери.

Повернення до старих, неповоротких і суто паперових бюрократичних моделей мирного часу сьогодні є абсолютно неприпустимим. Держава має на законодавчому рівні закріпити ту гнучкість, яка врятувала країну в найкритичніший момент. Головним завданням на майбутнє є чітке розмежування повноважень між різними гілками влади на місцях. Поствоєнний період вимагатиме плавного, але швидкого транзиту від військових адміністрацій назад до повноцінного цивільного врядування.

Цей процес має бути детально регламентованим, щоб уникнути тимчасового вакууму влади або політичних непорозумінь усередині звільнених громад. Особливу увагу в цьому контексті слід приділити кадровому зміцненню органів місцевого самоврядування [6]. Залучення молодих професіоналів, які пройшли горнило роботи в кризових штабах та навчилися мислити нестандартно, дозволить якісно оновити склад службовців та підвищити інституційну спроможність на базовому рівні.

Не менш важливим є питання фінансової самодостатності та раціонального планування майбутніх соціогуманітарних програм. Поступове та неминуче зниження обсягів прямої закордонної допомоги змусить державу активно шукати внутрішні ресурси та впроваджувати нові моделі публічно-приватного партнерства. Інвестиції в людський капітал, створення умов для повернення вимушених мігрантів та розбудова мережі психологічної реабілітації мають стати основою нової державної стратегії. Лише за такої умови гуманітарна політика зможе забезпечити довгострокову стабільність суспільства.

Наукове осмислення цього досвіду вимагає від дослідників розробки абсолютно нових теоретичних та прикладних підходів. Необхідно сформулювати чіткі, вимірювані критерії оцінки того, як публічні інституції здатні тримати удар під час раптових та системних загроз національній безпеці. Україна сьогодні фактично формує світові тренди у сфері антикризового менеджменту,

тому цей досвід має бути належним чином зафіксований та впроваджений у навчальні програми для майбутніх управлінців.

Систематизація накопиченого досвіду показує, що для подолання поточної хаотичності в управлінні соціогуманітарною сферою необхідний перехід від тимчасових рішень до створення постійних правових та організаційних стандартів [2]. Першочерговим кроком у цьому напрямі має стати чітке законодавче закріплення меж відповідальності військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування, що дозволить усунути дублювання функцій і забезпечить раціональне використання дефіцитних ресурсів.

Тільки через офіційне затвердження успішних мережевих моделей взаємодії та створення єдиних координаційних центрів можна перетворити спонтанні волонтерські ініціативи на надійний та передбачуваний механізм захисту населення. Рішення цієї науково-практичної проблеми також безпосередньо пов'язане з розробкою та впровадженням чітких індикаторів оцінки життєстійкості державних інституцій.

Публічна влада потребує не просто точкового оновлення кадрів, а створення гнучкої системи підготовки менеджерів кризового профілю, здатних ефективно діяти в умовах тривалих та непередбачуваних безпекових загроз. Узгодження дій усіх секторів, від урядових структур до міжнародних місій та громадянського суспільства, на основі єдиної карти гуманітарних потреб дозволить сформувати стійку та прозору архітектуру безпеки, готову до довгострокових викликів поствоєнного відновлення.

Висновки. В умовах правового режиму воєнного стану інституційна спроможність органів публічної влади стала вирішальним фактором збереження національної безпеки та суспільної стабільності. Різке зростання масштабів соціогуманітарних викликів змусило систему державного управління та місцевого самоврядування оперативно трансформуватися, відмовляючись від повільних бюрократичних процедур на користь гнучких моделей кризового управління. Гуманітарна політика перестала бути просто сферою надання соціальних послуг, перетворившись на критично важливий елемент захисту внутрішнього фронту та забезпечення життєдіяльності постраждалих і прифронтових територій.

Практичний досвід адаптації владних інституцій до умов війни наочно продемонстрував високу ефективність горизонтальних мережевих моделей координації ресурсів. Масштабна міжсекторальна взаємодія, яка об'єднала зусилля державних органів, органів місцевого самоврядування, міжнародних донорів та вітчизняного волонтерського руху, дозволила оперативно ліквідовувати гуманітарні кризи та компенсувати кадровий дефіцит на місцях. Водночас виявлені системні проблеми, зокрема правова невизначеність у розмежуванні повноважень між військовими адміністраціями та муніципалітетами, а також фрагментарність розподілу допомоги, актуалізують потребу в негайній інституціоналізації цих процесів та закріпленні успішних практик на законодавчому рівні.

Перспективи подальшого розвитку публічного управління у гуманітарній сфері безпосередньо пов'язані з розробкою комплексних стратегій поствоєнної модернізації та впровадженням системних критеріїв оцінки життєстійкості інституцій. Набутий під час воєнного стану унікальний досвід спрощення управлінських вертикалей, оптимізації кадрового потенціалу та територіальної гнучкості не може бути втрачений після завершення бойових дій. Він має стати основою для формування нової, прозорої та стійкої архітектури соціогуманітарної безпеки, здатної ефективно реагувати на будь-які системні загрози та забезпечувати довгостроковий розвиток людського капіталу в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кравченко М.В. Система соціального захисту населення як об'єкт державної політики: методологія та практика: монографія. Київ: Інформ.-аналіт. агентство, 2012. 451 с.
2. Крентовська О. Глобальна соціальна політика і міжнародне співробітництво щодо питань старіння населення. *Демократичне врядування: науковий вісник*. 2009. Вип. 4. URL: http://vivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik4/fail/+Krentovska.pdf (дата звернення: 15.06.2026).

3. Палас Н. Транснаціональна модель демократії та її вплив на процеси глобального врядування в умовах сучасного світу. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*: зб. наук. пр. / Національний університет «Львівська політехніка» та ін. Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2009. Вип. 21. С. 145–150.
4. Парубчак І.О., Сіренко Р.Р. Публічне управління суспільно-виховними процесами в українському соціумі на засадах здорового способу життя. *Вісник НУЦЗУ. Серія «Державне управління»*. 2017. Вип. 1(6). С. 244–252.
5. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14> (дата звернення: 22.01.2026).
6. Ситник Т. І. Механізми реалізації державної соціально-економічної політики щодо формування громадського здоров'я на етапі суспільних трансформацій в Україні. *Вісник НУЦЗ України*. 2019. Вип. 1 (10). URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/13406/1/Cytnyk2019.pdf> (дата звернення: 15.06.2026).
7. Шафранський В.В., Слабкий Г.О., Качала Л.О. Основи Європейської політики і стратегія для XXI століття: стратегічне керівництво в інтересах здоров'я. *Економіка і право охорони здоров'я*: наук.-практ. журн. 2016. № 2 (4). С. 72–75.

REFERENCES

1. Kravchenko, M.V. (2012). *Systema sotsial'noho zakhystu naseleння yak ob'ekt derzhavnoyi polityky: metodolohiya ta praktyka* [The system of social protection as an object of state policy: methodology and practice]. Kyiv [in Ukrainian].
2. Krentovs'ka, O. (2009). *Hlobal'na sotsial'na polityka i mizhnarodne spivrobitnytstvo shchodo pytan' starinnya naseleння* [Global Social Policy and International Cooperation on Aging]. *Demokratychnе vryaduvannya – Democratic governance*, 4. Retrieved from http://lvivacademy.com/vidavnytstvo_1/visnik4/fail/+Krentovska.pdf [in Ukrainian].
3. Palas, N. (2009). "Transnatsional'na model' demokratiyi ta yiyi vplyv na protsesy hlobal'noho vryaduvannya v umovakh suchasnoho svitu" ["Transnational model of democracy and its impact on the processes of global governance in the modern world"]. *Ukrayins'ka natsional'na ideya: realiyi ta perspektvy rozvytku – Ukrainian national idea: realities and prospects of development*, 21, 145–150 [in Ukrainian].
4. Parubchak, I.O., & Sirenko, R.R. (2017). Publichne upravlinnya suspilno-vykhovnymy procesamy v ukrayinskomu sociumi na zasadakh zdorovogo sposobu zhyttya. *Visnyk NUCZU. Seriya «Derzhavne upravlinnya» – Journal of the National University of Civil Service. "Public Administration" Series*, 1(6), 244–252 [in Ukrainian].
5. Shafrans'kyj, V.V., Slabkyj, H.O. & Kachala, L.O. (2016). *Osnovy Yevropejs'koi polityky i stratehiia dlia XXI st.: stratehichne kerivnytstvo v interesakh zdorov'ia* [Fundamentals of European Policy and Strategy for the 21st Century: A Strategic Guide to Health]. *Ekonomika i pravo okhorony zdorov'ia: nauk.-prakt. zhurnyk – Economics and law of health care: scientific-practical. magazine*, 2 (4), 72-75 [in Ukrainian].
6. Sytnyk, T.I. (2019). *Mekhanizmy realizatsii derzhavnoi sotsial'no-ekonomichnoi polityky schodo formuvannya hromads'koho zdorov'ia na etapi suspil'nykh transformatsij v Ukraini* [Mechanisms for implementing public socio-economic policy on the formation of public health at the stage of social transformation in Ukraine]. *Visnyk natsional'noho universytetu tsyvil'noho zakhystu Ukrainy. Derzhavne upravlinnia – Bulletin of the National University of Civil Defense of Ukraine. Governance*, 1 (10). Retrieved from <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/13406/1/Cytnyk2019.pdf> [in Ukrainian].
7. *Zakon Ukrainy «Pro pravovy rezhym nadzvychainoho stanu»* [The Law of Ukraine «On the legal regime of the state of emergency»]. (2000). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14> [in Ukrainian].

Історія статті / Article history:

Подано до редакції / Submitted to the editorial office (07.07.2026);

Прийнято до друку / Accepted for publication (22.09.2026);

Опубліковано / Published (10.10.2026)